

remo le čutno zaznati, ker bi bilo ugajanje samo čutno in nič več. Še očitnejše je to pri glasbi, v kateri nam ne ugajajo posamezni zvoki, temveč izpreminjanje, gibanje in ujemanje glasov. Ugaja nam n. pr. napev, a kako? Le s tem, da primerjamo jeden kos, ali del, ali odstavek napeva z drugim delom ali odstavkom. In to ni nikakor samo čutno. Saj primerjanje, druženje, ločenje — to ni v naših čutih, temveč za to treba umske ali duševne moči.

in spajajoče moči, ki vse te dele družijo v celoto, potem šele nam ugaja pokrajina. Velika slika nam ne more ugajati, predno ne pregledamo vseh delov in ne umevamo njih soglasja. Ko bi bilo ugajanje iz lepote samo čutno, bi nam nikakor ne ugajala velika slika. Pa tudi ne bi ugajala dolga skladba, v kateri moramo pazno primerjati manjše in večje dele, ako hočemo, da nam ugaja. Nadčutna moč mora delovati, ako hočemo, da se vzbudi v nas ugodnost ob takih lepih predmetih.

Madonna.

Slikal A. Correggio.

Da bo dokaz še jasnejši in krepkejši, si mislimo pokrajino ali veliko sliko¹ ali dolgo skladbo. Lepa je pokrajina, kadar ima dovolj različnih predmetov, ki se skladajo v celoto. Soglasja med poljanami, svetlim potokom, temnim gozdom, visoko goro in modrim jasnim nebom ne more začutiti vid sam, temveč treba je še neke primerjajoče

¹ Za vajo naj čitatelj gleda sliko „Unija Ljublinska“ na str. 49 ali pa na prilogo „Slovenska ženska narodna oprava“.

3. Res je, da nam ugaja kar prvi pogled lepega obraza, in kar prvo zvenenje lepo-glasne pesmi, a poleg tega, da z vidom in sluhom sprejemamo vase občutek, deluje vedno zraven tudi um, ki urno primerja del z delom, sodi in priznava, ali pa zanikuje. Ako ogledujemo tudi kaj malega in preprostega, n. pr. lepi obraz¹, nikakor ne strmimo trpno ali pasivno v predmet, temveč opazu-

¹ Za vajo naj ogleduje čitatelj tukajšnjo preprosto Correggiovo Madonno.